

Asia: VN/35314/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi siviilipalveluslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi siviilipalveluslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Suomen Reserviupseeriliitto ry (RUL) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisesta asiasta.

RUL katsoo, että siviilipalveluksen kytkeminen nykyistä selkeämmin kokonaisturvallisuuden malliin ja mahdollisuus käyttää siviilipalveluksen suorittaneita kokonaisturvallisuuden, väestönsuojeluun sekä julkisen hallinnon jatkuvuutta turvaaviin tehtäviin poikkeusoloissa on perusteltua.

RUL muistuttaa, että maanpuolustusvelvollisuus on säädetty Suomen perustuslain 127 §:ssä.

Sen mukaan jokaisella Suomen kansalaisella on velvollisuus osallistua isänmaan puolustukseen tai avustaa sitä lain tarkemmin määräämällä tavalla.

Maanpuolustusvelvollisuus koskee kaikkia kansalaisia sukupuoleen, ikään tai palveluskuntoon katsomatta. Se kattaa sotilaallisen maanpuolustuksen lisäksi myös muita tapoja avustaa isänmaata, kuten väestönsuojelun ja työvelvollisuuden.

Perustuslain 127.2 §:n mukaan oikeudesta saada vakaumuksen perusteella vapautus osallistumisesta sotilaalliseen maanpuolustukseen säädetään erikseen lailla, kuten siviilipalveluslaki.

Maanpuolustusvelvollisuudenkin kannalta on tärkeää, että siviilipalvelus voidaan kytkeä nykyistä selvemmin kokonaisturvallisuuden vahvistamiseen.

Lakiesitys on kokonaisuutena hyvin valmisteltu ja vastaa parlamentaarisen asevelvollisuuskomitean mietintöä kytkemällä siviilipalvelusjärjestelmä nykyistä selkeämmin kokonaisturvallisuuden toimintamalliin erilaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Julkiselle hallinnolle ehdotetaan säädettäväksi velvollisuus huomioida valmiussuunnittelussa siviilipalvelusvelvollisten hyödyntäminen. Siviilipalveluskeskukselle ehdotetaan uutta tehtävää, joka kattaisi varautumisen siviilipalveluksen toimeenpanoon poikkeusoloissa sekä tätä koskevan viranomaisyhteistyön.

RUL pitää hyvänä, että lakiesityksessä on huomioitu pyrkimys yhdenmukaiseen malliin ja tulkintoihin siviilipalvelusta koskevan sääntelyn ja asevelvollisuuslain kesken, siltä osin kuin se on mahdollista.

Lakiin lisättävät säännökset siviilipalveluksen reservin palveluksesta ja kytkemällä siviilipalveluksen reservin palvelus valmiuslaissa tarkoitettuihin poikkeusoloihin ovat kannatettavia.

RUL on jo pitkään kannattanut, että Suomeen rakennettaisiin osaamis- ja varaamisrekisteri, jonka avulla pystytään tehostamaan muiden kuin Puolustusvoimien poikkeusolojen joukkoihin sijoitettujen kansalaisten sijoittamista poikkeusolojen tehtäviin. Siviilipalvelusrekisterin ja mahdollisen varautumisrekisterin osalta olisi selvitettävä synergiat. Tärkeää on se, että tietoja aiotaan yhdenmukaistaa asevelvollisuusrekisterin kanssa.

Reserviupseeriliitto kannattaa, että asevelvollisuuslaissa säädetyn palveluksen ja siviilipalveluksen välillä siirtymistä joustavoitetaan siten, että aloitetusta siviilipalveluksesta voi vaihtaa varusmiespalvelukseen ja Puolustusvoimien reservistä siviilipalvelukseen hakeutunut henkilö voi palata takaisin Puolustusvoimien reserviin riippumatta siitä, onko hän aloittanut täydennyspalveluksen.

Voimassa olevassa siviilipalveluslaissa huomioidaan vain terveydelliset palveluskelpoisuuteen liittyvät esteet. Ehdotuksessa on esitetty näiden lisäksi muita syitä, jotka vaikuttavat palveluskelpoisuuteen. Kansalaisten tasapuolisuuden takia, näiden syiden pitäisi suhteuttaa mahdollisimman paljon varusmiespalvelusta ja reserviläisiä koskeviin määräyksiin.

RUL tunnistaa vakaumuksen arvioinnin haasteellisuuden. Varusmiespalveluksen suorittaminen tulee olla asevelvollisuuden suorittamisen ensisijainen tapa ja siviilipalveluksen tarkoituksena on mahdollistaa asevelvollisuuden suorittaminen vakaumuksen huomioivalla tavalla.

Hyväksyttävien siviilipalvelushakemusten perustana on vakaumukseen perustuvat, asevelvollisuuslaissa säädetyn palveluksen suorittamisen estävät syyt. Erityisolosuhteisiin tarkoitettua siviilipalvelushakemuksiin kohdistettua vakaumuksentutkintaa laajennetaan

perustellusti. Kuten esityksessä todetaan, niin siviilipalvelukseen hakeutumisen taustalla voi olla myös muita kuin vakaumukseen perustuvia syitä. Puolustuskyvyn turvaamiseksi kriisi- ja uhkatilanteissa on ehdottoman tärkeää, että järjestelmää ei käytetä väärin.

Suomen Reserviupseeriliiton puolesta

Tuomas Kuusivaara

Janne Kosonen

Puheenjohtaja

Toiminnanjohtaja

Suomen Reserviupseeriliitto Suomen Reserviupseeriliitto

tuomas.kuusivaara@rul.fi janne.kosonen@rul.fi

Puh. 040 530 2137

Puh. 050 5810 819

Suomen Reserviupseeriliitto on vuonna 1931 perustettu reserviupseereiden valmiuksia kehittävä aatteellinen ja toiminnallinen maanpuolustusjärjestö. Liiton 300 jäsenyhdistyksessä on 27.000 henkilöjäsentä.

Kosonen Janne
Suomen Reserviupseeriliitto ry